

“**L**etizia, primera reina de classe mitjana”; “La periodista reina”; “Letizia, la reina ‘hipster’ que adora Los Planetas i Miguel Noguera”; “La periodista Letizia, del telediari a futura reina d’Espanya”; “Letizia Ortiz, del telediari al tron”. Amb aquests titulars encapçalaven alguns dels principals periòdics d’Espanya i també de Catalunya les semblances dedicades a la figura de Letizia Ortiz Rocasolano, l’endemà que el rei anunciara la seua abdicació. L’ex-presentadora dels informatius de TVE s’ha convertit en una peça clau en el discurs afalagador que la majoria de mitjans de comunicació situats en l’espectre ideològic del centre-dreta i el centre-esquerra dispensen a la família reial. La seua condició de dona treballadora, procedent de la classe mitjana i coneixedora dels problemes dels ciutadans en la seua faceta com a informadora ha servit per construir un relat apològic que resulta molt útil a la monarquia. La narració és senzilla: com que la princesa era una ciutadana normal i corrent, el seu matrimoni amb el príncep Felip ha servit per apropar les preocupacions del poble a la monarquia. Si en la generació anterior era la *campechanía* del rei Joan Carles el vincle que aproximava la institució als súbdits, ara és la condició proletària de Letizia la que alimenta aquest miratge.

Siga com siga, el fet que per primera volta un futur monarca espanyol es maridara amb una jove de classe mitjana era i és un detall massa sucós perquè els mitjans convencionals no s’hi deixaren seduir. Els principals mitjans de comunicació, i molt especialment la premsa escrita, han contribuït a fomentar aquesta tesi, i han legitimat, en última instància i de manera més o menys velada, la monarquia mateixa. Si el periodisme rosa s’ha entretingut aplaudint o criticant el darrer peninat o l’últim vestit de la princesa, la premsa diguem-ne *seriosa* s’ha consagrat a reverenciar l’extracció social de la futura reina consort, com si aquesta procedència fóra garantia de la modernització de la institució. “En els seus hàbits menys protocol·laris ha introduït en palau aficions de classe mitjana: eixides al cinema, concerts de música *indie* o la Fira del Llibre, en texans i

L’efecte Letizia

El matrimoni de Felip de Borbó amb Letizia Ortiz ha servit d’esperó perquè els grans mitjans construïsquen un relat legitimador de la monarquia.

en visita privada”, relatava el passat dimarts *El País*.

La Vanguardia no li anava al darrere: “A un pas de ser reina, no hi ha ningú que discuteixi que Letizia ha trencat motllos —explicaven l’endemà de l’anunci de l’abdicació, sota el títol “Letizia, la primera reina de classe mitjana”—. No sols pels seus orígens i la seua vida anterior a l’arribada a La Zarzuela. També des que és princesa d’Astúries, amb les sortides nocturnes amb el seu marit, agafats de la mà com qualsevol parella, o amb l’assistència a casaments d’amics gens glamurosos i que formen part del seu passat”. Tam-

bé dels seus gustos heterodoxos i de la seua condició de dona treballadora versaven les cròniques a la resta de mitjans, si bé potser era el periòdic de Juan Luis Cebrián (que s’ha posicionat entre els més monàrquics entre els monàrquics) qui més lluny anava en aquesta adulació: en comparació de la reina Sofia, “Letizia té, no obstant, la mirada sense prejudicis d’una perfecta representant de la classe mitjana, algú que ha viatjat en metro i s’ha hipotecat per pagar un pis a Valdebernardo”.

La princesa del poble. Tot aquest relat és especialment útil, a més, en un moment en què la inviolabilitat mediàtica de què durant anys va gaudir la monarquia ha saltat pels aires. En els últims anys l’opinió pública ha assistit a la degradació de la imatge de la monarquia, a conseqüència de les aventures i desventures del rei Joan Carles i la implicació d’Iñaki Urdangarin en el *cas Nóos*. Si del rei ha transcendit la seua “amistat especial” amb Corinna zu Sayn-Wittgenstein; de Letizia sabem que li agrada anar al cinema amb el seu marit o amb els amics; si del sogre hem sabut que frueix caçant paquiderms en

Guillermo López: “Si Joan Carles era Campechano I, Felip és Preparado I”

viatges exòtics, de la nora hem sabut que s'escapa a comprar a l'H&M. El missatge que hi ha al rerefons és obvi: mentre el rei Joan Carles representa els gustos i els costums antics, Letizia i el seu espòs representen la modernitat. I això inclou també detalls com que l'ex-periodista fóra una dona divorciada o que avortara. Tot plegat, la converteix a ella i al seu marit, és a dir, als futurs reis, en “uns de tants”.

Tanmateix, aquesta imatge de “la princesa del poble” que s'ha volgut difondre des de la Casa del Rei i que els mitjans han repetit amb fruïció presenta algunes disfuncions, com recalca el professor de periodisme de la Universitat de València, Guillermo

López. A través del matrimoni de Felip amb Letizia s'ha intentat vendre “la idea que la monarquia no és una institució rànica i anacrònica, sinó una institució pròxima als espanyols i els seus problemes”. Aquest missatge, explica López, s'ha utilitzat per intentar legitimar la monarquia entre capes de la població que no són monàrquiques, “amb la qual cosa no s'assoleix l'objectiu desitjat, perquè a aquests no els arriba el missatge. Per contra, entre el públic que sí que és monàrquic, la figura de Letizia i els seus costums de classe mitjana molesten molt perquè no encaixen amb la institució que representa”. “No és casualitat que les filtracions amb què se l'ha tractada de perjudicar –explica López– hagen aparegut en mitjans digitals de dreta, mentre les principals lloances arriben de mitjans com *El País*”.

Per a aquest professor especialitzat en comunicació política el problema de fons de la monarquia és de legitimitat. Si en el passat la seua existèn-

cia es va justificar com a amortidor de les tensions de la Transició, en l'actualitat no hi ha raons objectives per a la perpetuació d'una institució antiga, anacrònica, basada en privilegis i que no es regeix per principis democràtics. És per això que “la Casa Reial pica l'ullet a l'opinió pública amb missatges com el de ‘la princesa del poble’”. L'altra picada d'ull és la que té a veure amb la figura de Felip. “Cada volta és més difícil *vendre* el producte monàrquic –argumenta Guillermo López, que és expert en comunicació política–, així que hi ha hagut un canvi d'enfocament: ja no es tracta de vendre un monarca carismàtic i providencial, com ho era Joan Carles I, sinó que ara li toca al bon gestor, que és Felip, de qui constantment se'ns està dient, com a aval de la seua candidatura, que està molt ben preparat. Si Joan Carles era Campechano I, Felip és Preparado I”.

Violeta Tena

Universitat d'Alacant
Universidad de Alicante

Títols de Grau

curso 2014-15

<p>ARTS I HUMANITATS</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Espanyol: Llengua i Literatures ● Estudis Àrabs i Islàmics ● Estudis Francesos ● Estudis Anglesos ● Filologia Catalana ● Història ● Humanitats ● Traducció i Interpretació <p>CIÈNCIES</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Biologia ● Ciències del Mar ● Geologia ● Matemàtiques ● Química <p>CIÈNCIES DE LA SALUT</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Infermeria ● Nutrició humana i dietètica ● Òptica i Optometria 	<p>CIÈNCIES SOCIALS I JURÍDIQUES</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Administració i Direcció d'Empreses ● Ciències de l'Activitat Física i l'Esport ● Criminologia ● Dret ● Dret + ADE (DADE) ● Economia ● Geografia i Ordenació del Territori ● Gestió i Administració Pública ● Mestre en educació infantil ● Mestre en educació primària ● Publicitat i Relacions Públiques ● Relacions Laborals i Recursos Humans ● Sociologia ● Treball Social ● Turisme ● Turisme + ADE (TADE) <p>ENGINYERIA I ARQUITECTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Arquitectura ● Arquitectura Tècnica (abans Enginyeria d'Edificació) ● Enginyeria en So i Imatge en Telecomunicació ● Enginyeria Civil ● Enginyeria Informàtica ● Enginyeria Multimèdia ● Enginyeria Química
--	---

 facebook.com/campusUA

 twitter.com/UA_Universidad

 www.ua.es

“El que vulgues ser”